

## Motion till riksdagen 2013/14:Fö241

av Peter Rådberg m.fl. (MP)

# Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

## 1 Sammanfattning

Europa upplever idag den fredligaste perioden på vår kontinent någonsin. Samtidigt är andra delar av världen drabbade av krig och konflikter. I enlighet med FN-stadgans principer har Sverige ett ansvar att arbeta för internationell fred och säkerhet. Konfliktförebyggande arbete ska prioriteras. Vi vill se fler svenska soldater i FN-ledda fredsbevarande operationer. Miljöpartiet de gröna anser att Sverige ska förbli militärt alliansfritt. Sverige främjar inte världsfreden genom att söka medlemskap i Nato.

En enig riksdag har fastställt att målet för vår säkerhet är att skydda befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet och vår förmåga att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Vi anser att Sveriges säkerhet måste ses i ett bredare perspektiv än enbart som ett eventuellt militärt hot mot vårt land. De hot som Sverige och våra grannländer står inför är svåra att förutsäga, och de är gränslösa och komplexa till sin natur. Det kan handla om pandemier, miljöförstöring, direkta konsekvenser av den globala uppvärmningen, teknologiska katastrofer som härdsmältor, terrorism, organiserad brottslighet och cyberattacker. Miljöpartiet anser att Sverige måste stå bättre rustat för den typen av hotbilder. Nödvändigheten att ta sig an dessa hot understryker vikten av att omfördela kostnader från militär verksamhet till andra sektorer för att möta de verkliga hoten mot vårt samhälle samt att investera i förebyggande åtgärder och sårbarhetsreducerande verksamhet, både i Sverige och i omvärlden.

Som en del i detta arbete lägger Miljöpartiet ett förslag på över 1,1 miljarder kronor för 2014 på klimatanpassning. Det är förra årets klimatanpassningsmiljard (Klamp) som MSB ska fördela till kommuner för angelägna klimatanpassningsprojekt. Miljöpartiet satsar även stort på att skjuta till statliga medel för att delfinansiera ett antal stora angelägna projekt för att motverka skador till följd av översvämningar. Mälaren, Vänern och dess flöde via Göta älv samt Skåne ska prioriteras.

**Fel! Okänt namn på**

Utöver satsningen på klimatanpassning omfördelar vi resurser till de nationella skyddsstyrkorna, vill att Sverige ökar sitt deltagande i FN-ledda internationella insatser, stärker arbetet för it-säkerhet samt avvecklar Försvarexportmyndigheten.

## 2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till investeringsplan för Försvarmakten för 2014–2027.
2. Riksdagen begär att regeringen omgående återkommer med en ny investeringsplan för Försvarmakten 2014–2027.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande att ingå avtal med Schweiz om försäljning av JAS 39 E.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande att vid statens försäljning av JAS 39 E till Schweiz, inklusive tjänster förknippade med systemet, disponera intäkterna av försäljningen för att bidra till finansieringen av JAS 39 C/D till JAS 39 E.
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande gällande investeringsplan för anslaget 1:3 för perioden 2015–2027.
6. Riksdagen begär att regeringen omgående återkommer med ett nytt förslag på investeringsplan för anslaget 1:3 för perioden 2015–2027.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande gällande investeringsplan för anslaget 1:4 för perioden 2015–2024.
8. Riksdagen begär att regeringen omgående återkommer med ett nytt förslag på investeringsplan för anslaget 1:4 för perioden 2015–2024.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte godkänna regeringens tillskott till anslaget 1:1.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra besparingskrav på militärhögkvarteret.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge de nationella skyddsstyrkorna ökade resurser.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att döpa tillbaka anslaget 1:2 till Fredsfrämjande insatser.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lägga ned Försvarexportmyndigheten.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra Civilförsvarsförbundet ytterligare resurser.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge arbetet med cyberhot och it-säkerhet ytterligare resurser.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningen på klimatanpassningsmiljarden, Klamp.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatsatsningen på stora angelägna projekt.

Fel! Okänt namn på

18. Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av tabellen under avsnitt 3.

### 3 Anslag

#### Anslagsförslag 2014 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)	
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	23 711 315	-1 075 000
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 874 628	+70 000
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	8 856 194	-940 000
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	6 704 249	-760 000
1:5	Forskning och teknikutveckling	622 736	
1:6	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	26 553	
1:7	Officersutbildning m.m.	219 592	
1:8	Försvarets radioanstalt	860 262	
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	172 740	
1:10	Nämnder m.m.	5 801	
1:11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	69 639	
1:12	Försvarsexportmyndigheten	67 526	-35 000
1:13	Försvarsunderrättelsesdomstolen	7 634	
1:14	Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	12 486	
2:1	Kustbevakningen	1 046 633	
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	24 850	+350 000
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	21 080	
2:4	Krisberedskap	1 112 851	
2:5	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	48 000	
2:6	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	214 471	
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 060 477	+790 000
2:8	Statens haverikommission	43 438	
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	360 655	
4:1	Elsäkerhetsverket	52 507	
<b>Summa</b>	<b>47 196 317</b>	<b>-1 600 000</b>	
1:1	Effektivisering försvaret		-925 000
1:1	Nationella skyddsstyrkorna		+50 000

#### Fel! Okänt namn på

1:1	Nej till regeringens höjda anslag	-200 000
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	+350 000
2:7	Civilförsvarsförbundet	+10 000
2:7	Arbete med cyberhot och it-säkerhet	+30 000
2:7	Klimatanpassning	+750 000

---

## 4 Motivering

### 4.1 Bemyndiganden

Miljöpartiet de gröna delar inte regeringens syn på investeringsbehoven för Försvarsmakten för perioden 2014–2017. Vi föreslår riksdagen att avslå regeringens förslag på investeringsplan och att regeringen återkommer till riksdagen med ett nytt förslag.

Vi anser vidare att ramarna för anskaffningen av nytt materiel 1:3 och vidmakthållande 1:4 är glädjekalkyler och alltför optimistiskt satta för händelsen att Schweiz går vidare med affären och beslutar om köp JAS 39 E. Miljöpartiet är emot försäljningen eftersom vi anser att riksdagens beslut kring den exportstyrda anskaffningsprocessen är fattade på fel grunder. Det är främst Försvarsmaktens behov som ska styra anskaffningen, inte om Saab med sina motköpavtal lyckas sälja ett antal plan. Miljöpartiet anser att Schweiz inte är den strategiska partner som JAS-projektet så desperat behöver. Vi yrkar därför avslag på bemyndigandena för anslagen 1:3 och 1:4.

### 4.2 Förbandsverksamhet och beredskap 1:1

Anslaget 1:1 omfattar 22,5 miljarder kronor och står redan för hälften av försvarsbudgeten. Vi menar att Försvarsmakten (FM) borde kunna prioritera om för att klara övningsverksamheten med befintliga medel. Miljöpartiet gör bedömningen att det även finns utrymme för effektiviseringar och omprioriteringar. Vi föreslår att riksdagen röstar för avslag på regeringens förslag på att skjuta till ytterligare 200 miljoner kronor för år 2014 till förbandsverksamheten. I Miljöpartiets budgetförslag omprioriterar vi -1 075 miljoner kronor 2014. Vi föreslår dessutom att Högkvarteret, som är alldeles för överdimensionerat, ska åläggas ett besparingskrav på 60 miljoner kronor för 2014. Samtidigt vill vi överföra medel, 50 miljoner kronor, till de nationella skyddsstyrkorna, som är underfinansierade med tanke på deras numerär och viktiga samhällsskyddande uppgifter.

### 4.3 Försvarsmaktens insatser internationellt 1:2

Vi noterar att regeringen döpt om anslaget 1:2 från Fredsfrämjande insatser till Försvarsmaktens insatser internationellt. Vi menar att namnbytet ger fel signaler. Miljöpartiet menar att anslaget 1:2 inför nästa års budget åter kallas Fredsfrämjande insatser. Detta för att visa på Sveriges åtagande från världssamfundet att främja internationell fred och säkerhet som vi menar har ett stort folkligt stöd i Sverige.

Miljöpartiet anser att det militära försvaret ska dimensioneras utifrån operativa behov och en realistisk hotbildsanalys. För överskådlig tid är dessa operativa behov deltagande i internationella krishanteringsuppgifter. Miljöpartiet anser att det är av vikt att Sverige tar sitt internationella ansvar och ökar sin ambition att delta i fredsfrämjande verksamhet i FN:s regi. Enligt regeringen har totalt 1 566 personer vid något tillfälle tjänstgjort i internationella militära insatser under år 2012. Tjänstgöringen för dessa har varit sex månader eller kortare. Det är långt ifrån riksdagens ambition att hålla 2 000 soldater tillgängliga för internationella insatser i fredens tjänst. Regeringen skriver i budgetpropositionen att Sveriges deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali, Minsuma svarar mot ett tydligt efterfrågat stöd till FN:s verksamhet och är ett ”uttryck för det svenska stödet för FN och dess fredsbevarande verksamhet”. Sanningen är den att Sverige aldrig har haft så få svenska soldater, militärobservatörer och poliser i FN-tjänst som nu under alliansregeringens sju år. Det vill Miljöpartiet se en ändring på. Miljöpartiet prioriterar internationella insatser och föreslår en ökning av anslaget 1:2 med 70 miljoner kronor under 2014.

### 4.4 Anskaffning av materiel och anläggningar 1:3

Miljöpartiet anser att riksdagens beslut att bygga det nya stridsflygplanet JAS 39 Gripen E är förhastat och felaktigt. Den exportstyrda anskaffningsprocessen är i grunden felaktig och tar inte främst hänsyn till Sveriges och Försvarsmaktens behov av modernt stridsflyg, menar vi. Det handlar främst om industripolitik – inte försvarspolitik. Det är mycket som är märkligt med turerna kring JAS 39 E. Det kostar skattebetalarna alldeles för mycket pengar att som kanske endast ett av fem länder kunna ha en egen flygindustri som bygger så avancerade stridsflygplan. Speciellt när kunderna inte står på kö för att köpa planen på egna meriter utan om någon köper så är det för att lockats köpa planen med mycket fördelaktiga motköpsavtal eller så kallade offsetaffärer, med begränsad transparens och offentlig insyn. Detta trots att exportfrämjandet tas av offentliga medel. Miljöpartiet menar att vi under de närmaste tio-femton åren klarar oss med de befintliga JAS 39 C/D, med mindre uppgraderingar. Miljöpartiet föreslår riksdagen att riva upp beslutet om satsningen på JAS Gripen E. Vi omprioriterar därför –940 miljoner kronor från anslagsposten 1:3 under 2014.

Fel! Okänt namn

#### 4.5 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar 1:4

Miljöpartiet har länge kritiserat regeringen för att den satsar på fel saker – genom att köpa fel och för dyra försvarsmateriel. Miljöpartiet sparar på anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar –760 miljoner kronor för 2014 på anslaget 1:4.

#### 4.6 Försvarsexportmyndigheten 1:12

Miljöpartiet är av princip emot exportstöd till företag som tillverkar krigsmateriel och vill inte se att denna verksamhet ytterligare subventioneras av skattemedel. Miljöpartiet vill därför avveckla Försvarsexportmyndigheten. Avvecklingen sker under två år.

#### 4.7 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor 2:2

För arbetet med att klimatsäkra Sverige krävs det att det finns statliga medel tillgängliga för kommunerna för åtgärder för att förebygga jordskred, översvämningar och andra naturolyckor. Regeringen har hittills inte visat något större intresse för detta. Knappt 25 miljoner kronor per år har MSB att fördela till nödvändiga projekt. Behovet är långt mycket större. Miljöpartiet satsade redan förra året 1 miljard kronor på klimatanpassning fördelat över tre år. För år 2014 innebär det en satsning på 350 miljoner kronor.

#### 4.8 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2:7

Under kommande 20 år finns ett behov av investeringar för klimatanpassningsåtgärder på över 30 miljarder kronor. Miljöpartiet föreslår att staten ska stå för hälften av finansieringen, motsvarande 15 miljarder kronor. Vårt förslag riktar in sig på ett antal stora angelägna projekt för att motverka skador till följd av översvämningar. Mälaren, Vänern och dess flöde via Göta älv samt Skåne ska prioriteras. Här ryms även satsningar för klimatanpassning av miljonprogramsområdena. Satsningen planeras över en tjugoårsperiod. Kostnaden ska delas mellan stat och kommun eller region enligt olika utredningsförslag. Pengarna tas från militär verksamhet och omfördelas inom budgetområdet till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). MSB ska i sitt regleringsbrev få huvudansvar för klimatanpassningsarbetet. Tillsammans med länsstyrelserna och andra statliga myndigheter ska MSB, i enlighet med översvämningsdirektivet, arbeta fram underlag och planer samt medfinansiera åtgärder för att motverka översvämningar.

**Fel! Okänt namn på**

Satsningen på klimatanpassning medför att anslaget 2:7 ökas med 750 miljoner kronor för 2014. Vi beräknar att anslaget de kommande tre åren ökas med motsvarande summa.

Dessutom får MSB pengar att fördela 10 miljoner kronor per år till Civilförsvarförbundet. Pengar som regeringen tidigare sparat in. MSB får även ytterligare 30 miljoner kronor för 2014 för att stärka arbetet med cyberhot och it-säkerhet. Vi beräknar att summan för 2015 blir 40 miljoner kronor samt 50 miljoner kronor de kommande två åren.

Stockholm den 4 oktober 2013

*Peter Rådberg (MP)*

*Bodil Ceballos (MP)*

*Valter Mutz (MP)*